

MARIKEN WESSELS VERTELT VERONTRUSTEND VERHAAL MET GEKREGEN FOTOMATERIAAL

Als liefde omslaat in obsessie

09 MAART 2016 | Stefan Vanthuyne

Zo'n 5.500 kil gecatalogiseerde naaktfoto's, veertig fotocollages en zeventien verwrongen kleibeeldjes. Allemaal met en naar de beeltenis van Martha, een doordeweekse Amerikaanse vrouw. De Nederlandse Mariken Wessels kreeg ze in handen en maakte er een boek mee. Een gebalde versie daarvan is nu te zien in het Fomu in Antwerpen.

Henry fotografeerde Martha elke avond dwangmatig wanneer ze zich uitkleedde. Tot ze zijn collectie verscheurde en uit het raam gooide. Of zo interpreteert Mariken Wessels de fotocollectie toch. rr

Martha en Henry zijn een getrouwd koppel en wonen in een buitenwijk van Long Island, New York. Een doodgewoon koppel. Maar achter gesloten deuren fotografeert Henry Martha obsessieel, gedurende tweeënhalft jaar. Terwijl ze zich uitkleedt, maar meestal naakt. Eindeloos, repetitief en categoriek. Martha blijft er vaak apathisch bij. Tot ze beseft in welke waanzin ze gevangen zit, ze de duizenden prints in zijn kamer verscheurt en het raam uit gooit, en uit zijn leven verdwijnt. Henry blijft achter met wat rest van de prints. Hij knutselt er collages mee, waarin hij Martha's ledematen dupliceert, versnijdt en herschikt en waarin vooral haar zware borsten primeren. Om het beeld van zijn vrouw nog meer naar zijn hand te zetten, maakt Henry ten slotte zeventien verwrongen kleibeeldjes, alvorens voorgoed de bossen in te trekken.

Dat is het verhaal in *Taking off. Henry my neighbor*. Of beter: dat suggereert het verhaal dat Mariken Wessels schiep met de privéverzameling die ze via kennissen toevertrouwd kreeg. Voor Wessels, die een achtergrond in theater heeft, gaat een wereld open wanneer ze zo'n archief in handen krijgt. 'Toen ik die enorme hoeveelheid naaktfoto's voor het eerst zag, voelde ik meteen de droefenis. En dan kwamen de vragen: hoe zit het met die relatie, waarom doet die man dat? Wat is zijn trauma, als hij dat heeft? Dan probeer ik me in de personages te verdiepen en er grip op te krijgen. Dat vond ik ook het interessantste als ik theaterstukken las. Die lieten vaak ook improvisatie toe, ik kon zelf stukken erbij verzinnen. Ik moet alleen een kader stellen voor mezelf, anders gaat het echt alle kanten uit. Ik moet de lijntjes strak houden.'

Anders dan reality-tv

Wessels maakte eerder al fotoboeken op basis van gevonden beeldmateriaal. *Elisabeth – I want to eat* (2008) en *Queen Ann P.S. Belly cut off* (2010) vielen op door de fijngevoelige toets waarmee ze de protagonisten opnieuw tot leven bracht. Zonder echte schroom, maar wel erg bedachtzaam en met een sterk inlevingsvermogen.

Ondanks eenzelfde aanpak deed *Taking off. Henry my neighbor* toch wat stof opwaaien. ‘Dat schokeffect had ik wel verwacht. Ik heb al die kleine naaktfoto’s zelf opgemaakt in de eerste maquette van het boek, dus dat maalde wel door mijn hoofd. Ook mijn eigen rol erin. Maar ik had altijd wel het gevoel dat het goed zou komen.’

Ze werkte er jarenlang aan, met tussenpauzes. ‘Ik wist vaak niet welke richting het zou uitgaan. Als ik dan die reality-tv zie, waar ze camera’s op het toilet hangen en mensen hun privéleven compleet te grabbel gooien, dan vind ik dat toch van een ander kaliber. *Taking off* gaat over iets heel anders, over de onmacht tussen twee mensen. Over het onvermogen om te communiceren.’

De foto’s van Henry dateren uit de jaren tachtig en bleven bijgevolg lang verborgen. Vandaag had hij ze misschien wel ergens online geplaatst. Maar wat er nu allemaal op het internet wordt gegooid, vindt Wessels veel platter. Tieners die uit wraak een naaktfoto van hun ex delen, ziet ze als iets vluchtigs. Wat tussen Martha en Henry plaatsvond, stelt Wessels, is fundamenteeler.

‘In dit verhaal zit echt wel liefde, ondanks die benauwdheid,’ zegt Taco Hidde Bakker, die Wessels bijstond bij het maken van het boek en het opbouwen van de tentoonstelling. ‘Bij elke fotosessie brokkelt die liefde een beetje af, tot het na tweeënhalft jaar helemaal op is. Ik vind niet dat Henry Martha totaal objectiveert.’

Foto’s zijn altijd waar

Wessels mag dan wel haar eigen versie van dit verhaal hebben geschreven, toch blijft ook zij met veel vragen zitten. ‘Laatst zei ik nog tegen iemand dat het evengoed zo zou kunnen zijn dat Martha net eiste dat hij haar fotografeerde. En wel elke avond! Misschien waren de rollen wel omgekeerd en lag hij helemaal onder de knoet. Maar ik vind het ook wel goed zo. Ik had het hele verhaal dicht kunnen metselen, maar dat zou niet kloppen. Je weet natuurlijk nooit alles over iemand.’

Wessels noemt *Taking off* ‘a true picture story’. Al gauw werd er op het internet lustig met begrippen als waarheid en waarachtigheid gestrooid, vaak met enige ontsteltenis. Alsof ze hiermee een waarheid geweld aandeed. Wat in literatuur

en film al lang kan, namelijk ware feiten adapteren tot een fictief verhaal, wordt in fotografie vooralsnog moeilijk aanvaard. Door het hoge realiteitsgehalte van het medium? 'Dat zit er zo diep in', beamen Wessels en Hide Bakker in koor. Wessels: 'Aan nieuwsfoto's wordt vaak een waarheid toegedicht, waarbij ik me vaak de vraag stel: hoe kan je dat zomaar doen?'

'Taking off. Henry my neighbor' van Mariken Wessels. Van 4 maart tot 5 juni in Fomu, Antwerpen

LEES MEER

27/02/2016 | NIET TE MISSEN

Kati Heck & Vaast Colson

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160226_02152485)

27/02/2016 | Rembrandt als etser

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160226_02152273)

19/02/2016 | BLIKVANGER - **JAN DESLOOVER** OVER BERTIEN VAN
MANEN

Niet op de kaart

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160218_02136094)

18/02/2016 | WORLD PRESS PHOTO

Het vluchtelingenleed bekroond

(http://www.standaard.be/cnt/dmf20160218_02135931)

Meer?

Lees de volledige krant digitaal.

(<http://www.standaard.be/plus/ochtend>)